

FRÝDEK ≈ MÍSTEK

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

Lašský dostavník

Ročník.....9
Rok.....2019

2
léto

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

NABÍZÍ

INFORMACE TURISTŮM

**PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE**

PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ

**PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU
FRÝDKU≈MÍSTKU A BESKYD**

**TRIČKA, TURISTICKÉ ZNÁMKY,
ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY,
TURISTICKÉ DENÍKY, KERAMIKA**

poznejte blíže **F≈M** na **visitfm.cz**

Lašský dostavník vychází i díky finančnímu daru pana senátora Ing. Jiřího Carbola.

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h

sobota 14 – 23 h

neděle 14 – 22 h

Naše poděkování za stálou podporu patří také paní Ing. Evě Richtrové.

Obsah

Obrázek na obálce (Cyril a Metoděj)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulíkovský)	3
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulíkovský)	4
Literátní soutěž „Můj svět“ (P. Kollárová)	7
Příběh jednoho Jasanu (J. Tkáč)	8
Je letní slunovrat (K. Greiner)	9
Schůzka podbeskydských kronikářů a starostů (V. Vlk)	10
Kniha Pavla Grygy pokřtěna (D. Zápalková)	12
Depky (P. Gryga)	13
Padaly hlavy mužů, padaly hlavy Lachů (K. Sýkora)	14
Knižní žně u literátů (D. Zápalková)	16
Léto (D. Zápalková)	17
Vůně (B. Vidura)	17
Laši v Himalájích (L. Pastorek)	18
Fotodokumentace „Expedice Nepál“	20, 21
O kapličky Cyrila a Metoděje	22
Cyril a Metoděj (Z. V. Krulíkovský)	24
Plakát Cyrilomatejská pouť	25
Rytíři nebes (P. Buchta)	26
Vela se časem (O. Tlučková)	27
To byl slezský muzikant (V. Vlk)	28
Hymna Laška	30
Sraz na rozhledně – Chlebovice (V. Halat)	31
Antiotylace (R. Žvak)	32
Chytra tětka (F. Pituchová)	33
Vážně – nevážně (J. Tkáč)	34
Pozvánka na Vítání léta s lašským králem	35
Z receptařa lašského krále	36
Kalendárium lašských akcí – léto 2019	37

Úvodník

Vážení čtenáři,

“Studený máj, v stodole ráj” – říká staré přísloví. Uvidíme – po nádherném, ale suchém dubnu přišel mokrý a studený květen, avšak již teď je slyšet, že bude málo ovoce, medu... snad bude aspoň hodně hub. Přes deštivý máj se nám všechny akce vydařily, vždy se jako zázrakem udělalo pěkně. Začíná červen, léto se blíží a už se konečně začíná oteplovat. Tak doufejme.

Kdo nestihl splnit odznak Moravskoslezské Laška (a už začal plnit) má ještě šanci v letošním roce.

Letní vydání Lašského dostavníku vychází opět v tradiční podobě, co se událo v minulém období, příspěvky v nářečí (básničky, humor), články o legendách a osobnostech regionu, kalendárium, troška rad od našich předků, pozvánky na akce aj.

Událostí léta bude 5. července pouť na Čupek (Metylovskou hůrku) a tam mj. odhalení a posvěcení reliéfu Cyrila a Metoděje, dílo Borise Zvady a Romana Mikuše. I náš “Lašský Říp” tak bude mít své patrony.

V letošním roce jsme zvedli náklad Lašského dostavníku - dostali jsme finanční podporu z prostředků města Frýdku-Místku, kterou nám slíbil primátor Mgr. Michal Pobucký. Děkujeme!

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout z našich stránek - <http://www.lassko.eu>.

Tam také bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulíkovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Redakce: Zdeněk Vilém Krulíkovský, Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulíkovská

7. dubna (neděle): 4. vlastivědný výšlap Okolo Lašska – z Českého Těšína do Vendryně. Sjeli jsme se do Českého Těšína, odkud jsme kolem Olše vyšlapli k Třinci. Počasí bylo slušné, během dne se oteplovalo, vykouklo také sluníčko. Před Třincem jsme sice nějaký čas šlapali po okraji hlavní silnice, před Konskou pak odbočili k sídlišti Borek, vlastně to byla dělnická kolonie. V Třinci, už za krásného počasí, jsme stoupali po červené značce k Babí hoře, kolem ní na zelenou značku, dolů do Vendryně. Před nádražím jsme se posilnili v hotelové restauraci. Vlakem jsme pak uháněli v pohodě domů.

1. května (středa): Lašsko-valašské setkání u Radegasta – před polednem se u Radegasta – za krásného počasí – sešel lašský král a jeho družina s příznivci a přáteli ze všech koutů Moravy, Slezska i Čech, svátek vyhánění dobytka a počátek pasteveckého roku byl uctěn zpěvem lidových písní, Radegast byl také v tekuté formě ve stánku přítomen (sice - dle názoru přítomných - poněkud předražný), akce se opravdu vydařila, zpívalo se také v restauraci Lanovka, kde se družina již tradičně na zpáteční cestě zastavila...

2. května (čtvrtek): Zpívání v domě seniorů Ondráš v Brušperku – v rámci folklorního festivalu Lašské městečko vystoupila Gigula (družina lašského krále) v Ondráši s písničkami z Lašska. Adéla Krulíková, Jana Zbořilová a Milan Zbořil předvedli humorné scénky z díla Frana Směji. Pořad měl u seniorů úspěch, všichni se dobře bavili.

4. května (sobota): folklorní festival Lašské městečko v Brušperku odstartoval po 13 hodině průvodem z náměstí historickým okruhem města, v čele, kromě brušperské vlajky, kráčel lašský král s družinou (s korouhví Království lašského), pak další soubory a účastníci. Na podiu na náměstí bylo zahájení, zazněla lašská hymna a přehlídka souborů začala...

V areálu frýdeckého hostince U mámy v 17 hodin vypukla téhož dne veselice (odložena z 30. 4.) spojená s rejem a pálením čarodějnic. Přes nejisté počasí se sešlo celkem dost lidí, Oduajne band lašského krále spustil písničky z lašsko-ostravského regionu, u ohně pak řádily čarufky a zazněly trampské a country písně...

5. května (neděle): 5. vlastivědný výšlap okolo Lašska – z Vendryně do Hrádku. Původně se mělo jít přes Filípku, ale pro špatné počasí trasa byla upravena podhůřím přes Bystřici do Hrádku. V Bystřici jsme našli dobrý azyl v restauraci U Slimoka. V Hrádku již jen vlak zpět k domovu.

22. června (sobota): Vítání léta U Mámy ve Frýdku – od 18 hodin: Oduajne band lašského krále, Gardodery – country skupina z Ostravy

5. července (pátek): Cyrilometodějská pout' na Metylovské hůrce (Čupku), posvěcení reliéfu sv. Cyrila a Metoděje, Lašský král a jeho Oduajne band – viz plakát!

6. července (sobota): Ostravice Základní škola – v 10 h zahájení výstavy výtvarné skupiny Petra Bezruče

7. července (neděle): 7. etapa Okolo Lašska – Bukovec – Gírová – Mosty u Jablunkova

Mše svatá v 9,30 za básníka Františka Lazeckého – Chlebovice, kostel sv. Cyrila a Metoděje

14. července (neděle): 2. výplaz na rozhlednu Panoráma (Kabátici) v Chlebovicích – od 14 hodin

25. srpna (neděle): 8. etapa Okolo Lašska – Mosty – Velký Polom – Horní Lomná

7. září (sobota): Velká Doberská (od 14 hodin – Zdeňka Viluš a jeho Oduajne band)

Lašské slavnosti v Sedlístích – v 15,30 zahájí lašský král s družinou

8. září (neděle): Bezručův výplaz na Lysou horu
Hodoňovická pout' v areálu U Čendy

15. září (neděle): 9. výšlap Okolo Lašska – Horní Lomná – Slavíč – Kalužný – Ostrý - Tyra

28. září (sobota): Horolezecký výplaz na K1 v Krmelíně – od 14 hodin

Z receptařa lašského krále

Mame tu zasej leto, všechny se hrnu na jih kajsik g mořu. Nale ja už tam nějezdím, utrapy z cesty mi něstoja za to, bo už něnisem najmladšy... No, a potem tež temu, že kuchyňa tam něni taka, jak sem se ju představoval (o pivě němluvje) – hamburgery, špagety, picy, to už se možu zajist' do Megdonalda. A ty juhy (polivky), dyť take voďanky zme ani přy najvjetšy nuzi něvařili! Ja sem kejsy chodil do Splita, to byla jugoslavska putyka v Teplicach, tuž tam vam byly fajnoty! Par sem se ich naučil vařit', trochu sem je „polaštil“, tuš se včil s vami o ně podělím.

Balkanska čorba (polivka)

Štvrt' kila skopového masa (može byt' aji vepřove), 1,5 litra vody, sůl, 1 cebula, lyžka sadla, 2 větši mrkve, 2 petrušky, kusek celera, 2 paradajky (rajčata), 3 zelene papriky, mala lyžka mlete sladke papriky, troška pomleteho pepř, 2 bobkové listy, 2-3 kobzole, sterilizovane fazole (mala konzerva, tak 20 deka – ve slanym nalevu), mala lyžka octa, dobromysel (oregano).

Na sadle osmahněm drobunko nakradu cebulu, přydame nakrate maso, sul a podlijem hrnkem vody. Dusyme do skoromjeka. Přydame vody, nakratu kořenovu zeleninu, nakrate papryky a sladku papriku. Vařyme tak štvrt' hodiny, dame potem do hrńca nakrate kobzole, bobkovy list, vařyme, ež su kobzole skoro mjeke, přydame na drobno nakrate paradajky, fazole aji s nalevem, chvilu povařyme, nakoněc ocet, trošku pepř a dobromysli. Bacha, opatrně ze solu, dyž su fazole ve slanym nalevu!

Podavame z bilym pečivem.

Kuřa s kobzolami - po balkansky

1 cele kuřa, kusek masla, pul kila kobzoli, 1 pořadna cebula, 5 paradajek (rajčat), troška sladke papriky, sul a nat' z petrušky.

Kuřa rozčtvrtíme, posolíme a na masle (idě to aji na oleju) opečeme, přydame drobunko nakratu cebulu, posypem papriku a osmahněm. Potem podlijem a podusyme ež do skoromjeka. Přydame nakrate kobzole, paradajky, trochu eště posolíme a v trubě dodusyme pod přykryvkou (poklicu). Na taliřu ozdobíme petrušku.

Tuš, at' Vam šmakuje!

8. května (středa): Tradiční Pochod vítězství – tentokrát opět z Hukvald přes Kubánkov, Palkovské hůrky do Místku k přehradě Olešná. Sešli jsme se u hradní brány, po zelené a modré značce jsme stoupali vzhůru na Kubánkov, jen v závěru jsme to vzali neznačenou stezkou přes Babí horu. Po občerstvení (opékali jsme špekáčky i klobásky) jsme kráčeli dál k rozcestí pod Kociánem, někteří to vzali přes Barborku. Počasí bylo nádherné, u Toma na Olešné bylo pak závěrečné posezení...

19. května (neděle): Krojované slavnosti ve Valdštejnské zahradě v Praze – V. ročník. V režii senátora Ing. Jiřího Carbola za jeho obvod jely do Prahy dva soubory – dětský soubor Paskovjének (pod vedením manželů Švachových) a Gigula – v čele s lašským králem. Bylo to náročné, odjížděli jsme už ve 4,30 hodin ráno, cestou jsme nabrali Paskovjének a také starostu Paskova Petra Baďuru s chotí, v Praze jsme byli před 11 hodinou, tam však byly potíže s příjezdem k senátu, tak jsme se lopotili s nástroji, kostýmy a vším potřebným pěkný kus cesty v docela horkém dni. Po rychlém obědě v senátu jsme se převlékli a už ve 12,50 stáli u podia ve Valdštejnské zahradě. Vše bylo poněkud opožděné, před námi ještě vystupoval Janovický soubor Ondráš, pak Paskovjének a nakonec Gigula. Nechali nám jen 30 minut, ale naplnili jsme je, co jen to šlo, písničkami hlavně z okolí Frýdku-Místku. Na závěr jsme společně s Paskovjánkem (a panem senátorem) zazpívali Okolo Frydka – všech 7 slok, tak jak to zpívali naši předkové už víc jak před sto lety... Vystoupení mělo velmi pozitivní ohlas u početného publika, dostavili se i naši přátelé Laši z Prahy. Nejvíc se jim líbil fakt, že v senátu zazněla lašská hymna. „Král se svou družinou ovládl senát, vyznělo to jako by připojil Prahu ke Království lašskému“ – konstatoval s úsměvem jeden náš příznivec... Vrátili jsme se domů skoro k půlnoci, unaveni, ale spokojeni s celou vydařenou akcí.

25. května (sobota): Den vína v Bořeticích (pořadatel - Svobodná spolková republika Kraví hora) – tradiční akce, kam již leta zajíždí krojovaná delegace Lachů a Lašek. Tentokrát měl lašský král jako hudební doprovod Lucii Goreckou (akordeon), Milana Skálu (kytara), zpěv posilovala Šárka Langová a Tonda Krpec, který zastupoval funkci herolda. Jako vždy po hymně kravíhorské zazněla hymna lašská. Chodili jsme 12 hodin po sklepech, ochutnávali vínko, zpívali slovácké, lašské i české písničky, protože tam byli lidé z celé republiky. Spousta návštěvníků se k nám připojovala, znají nás z minulých let, ke Království lašskému se hlásí i ti, co přijeli z Jablunkovska i z Polska...

2. června (neděle): 6. vlastivědný výšlap Okolo Lašska – z Hrádku, přes Filípku, Bahenec do Bukovce. Do Hrádku jsme docestovali už v horku, které se během dne stupňovalo. Vzhůru jsme vyšlápli po asfaltu, kolem nahoru jezdilo mnoho osobních aut, nejeli však až na Filípku, ale k honosné budově Husova sboru. I tak bylo turistů dost, nebylo divu, když se počasí v letní proměnilo. U chaty Hrádek jsme posvačili z vlastních zásob a po krásném pohodlném hřebeni došli ke srubu na Filípce. Tam jsme si už dali bigos, bramborové placky, pivo, limo... Na vrcholu Filípky jsme navázali družbu se sympatickým Surinamcem v národním šatu, král mu pověsil na krk bolo se znakem Království, na ambasádu v Surinamu bylo zaděláno... U Gruníčku jsme odbočili k chatě, kam nás vedl kamarád Běďa, pod přístřeškem jsme si odpočinuli a zkratkou, kterou Běďa znal, jsme mířili (nic netuše) k Bahenci. Čekala nás však zarostlá cesta plná vývrátů, bahna, křovin... prostě „horror“. Utrácení jsme konečně narazili na občerstvení před chatou na Bahenci, kde jsme se napojili. Do Bukovce jsme dorazili v 18,30, v 18,36 nám jel poslední autobus do Návší, který hned navazoval na vlak domů.

8. června (sobota): Hukvaldský Hukot na hradě – Devětsil, GIGULA, Subulcus. Program zahájila v 11 hodin skupina Devětsil, v poledne ji vystřídal GIGULA – družina lašského krále s lidovými písničkami a humorem z celého Lašska, pak přišla na řadu skupina Sulbulus. Vše se ještě jednou opakovalo, Gigula vystoupila ještě v 15 hodin. Celodenní program měl velmi příznivý ohlas u publika. Na Hukvaldech vždy rádi vystupujeme, prostě „Hukvaldy jsou Hukvaldy“.

13. června (čtvrtek): Vernisáž Josefa Kozla na zámku v Paskově. V komornějším obsazení jsme zazpívali na vernisáži výstavy samorostů našeho kolegy a člena Království lašského Josefa Kozla ze Skalice.

14. června (pátek): Folklorfest v Paskově na zámku, mezi soubory (16:30) vystoupila i Gigula.

Zapsal Z. V. Krulíkovský

BISTRO u PAŘEZU

NA ZAHRADĚ "U MAMY" VE FRÝDKU

VÁS SRDEČNĚ ZVE

V SOBOTU 22.6.2019 OD 18.00 HOD.

VÍTÁNÍ LÉTA

S LAŠSKÝM KRÁLEM

a COUNTRY SKUPINOU GARDODERY

Stěžovala si susedka susedce: Ten muj včera zase přišel napity a dělal burdel. Ja už to s nim něvydržim. Už na to němam něrvy. Dyby něbylo děcek, už davno bych ho vyhnala. Ta druha ju utěšuje: Maš to s nim těžké. Šikovny chlap, ale jak se napije, je to s nim k něvydržení. Na moju povahu, ja bych ho v takovym momentě čimsi praštila a byl by pokuj. A ta první na to: Teho ja se pravě nejvēc bojim - praštiš ožralu a odsud'a tě jak za pořadneho.

Přišel šofer k doktorovi: Pane doktor, dobře vidim, dobře slyším, ale ta paměť mi jaksik už vyněchava. Kolikrat jak vyjedu, zapomnim, kaj sem vlastně měl jet'. Dluho mi trva, ež si na to zpomnim, někej se musim aji vratit'. My šofeři temu pravime zpožděne zapalovani. Moh bystě mi předepsat' takove tabletky, aby se mi v hlavě zlepšil ten před-zapal? Mám tři roky do duchodu, chtěl bych u toho volantu vydržet', nic ineho něumim.

Doktor: Pane Kocurek, vzhledem k vašemu věku a povolání to bude začínající skleróza. Ta nebolí, ale hodně se u ní člověk nachodí. Celý den za volantem, to je nápor na nervy, žádný pohyb jenom šlapat na plyn, to vysiluje. A to nezdravé stravování po bufetech, to všechno zhoršuje váš stav. Měl byste uvažovat o změně zaměstnání, klidnější a s pravidelným režimem. Já vám tu předepisuju vitamíny, víc zeleniny a ovoce a s tím zapalováním si zajděte do autoservisu.

Tak se nam tu po Lašsku pohybuje medvěď. 110 kilo. Nic na pohrani. Vlastně je to medvědica. Přišla si asi obhlidnuť nový rajon. Přeplavala Šance, na Hukvaldách se šla přesvěčit', esli dañci už su dobři ve zvěřině... Prošla si Palkovice, na Čeladně si obhlidla včeliny, do jednoho se pry aji drapala. Eště, že něobjevila Medvědi česnek v Libotíně u Štramberka. To by nam to všecko strhala, kaj bysme potem chodili my! Nic němam proti medvědum, ale radši mam ty plyšove, jednoho mam schovaného od děcka.

Přišli za staříčkem Lachem na chalupu na samotě redaktoři od novin, že pišu o starych luďach, co se dožili vysokeho věku. Hned se ho zeptali: Staříčku, řeknitě nam, kolik je vam rokuv. Staříček se zamyslel: Synci, to vam něřeknu, bo to sam něvim. Do stovky sem to eště počítal, ale potem mi už přetala služit' paměť, tak sem s tym přestal. Nale něco přes stovku. Dyť ja už se ani němodlim, abych se Panubohu něpřipominal, dyž už na mě zapoměl.

S pozdravem Jarek Tkáč

Členové literárního klubu Petra Bezruče uspěli v literární soutěži "Můj svět"

V pátek v podvečer 15. března 2019 proběhlo ve frýdecko-místecké knihovně na Jiráskově ulici slavnostní vyhodnocení literární soutěže Můj svět. Tato soutěž, jejíž zakladatelkou a obětavou organizátorkou je Jiřina Dvořáková, letos oslavila již 26. ročník. Jedná se, podle slov předsedkyně poroty, spisovatelky a básnířky Lýdie Románské o jednu z největších literárních soutěží u nás. Ostatně zastoupení téměř stovky účastníků z mnoha koutů celé republiky je toho důkazem. Amatérští autoři mohou zasílat příspěvky na volné téma v próze a poezii.

Podobně, jako v předešlých letech, i v letošním ročníku porota mezi jinými ocenila členy našeho literárního klubu. V kategorii nad 30 let v poezii získala krásné 3. místo Melanie Nováková. A protože Melanie není jen úspěšná básnířka, ale rovněž výtvarnice, mohou návštěvníci frýdecké knihovny shlédnout i výstavu jejích obrazů pod společným názvem Jóga v obraze. Vavříny v kategorii poezie nad 30 let a próza nad 30 let za 1. místa si odnesl Zdeněk Hleďač z Ostravy. Také on je členem Literárního klubu Petra Bezruče. Věrný svému jménu hledá a nachází pestrá neokoukaná témata pro svou tvorbu. Jeho básně psané vázaným veršem a vtipné povídky vykouzlí úsměv na každé tváři. Literární klub se může pyšnit dalšími skvělými výsledky práce svých členů.

Naším kolegům srdečně gratulujeme, přejeme náklonnost paní múzy a úspěchy a potěšení v tvorbě. To, že jejich ocenění není jen náhoda, ale kus umu, svědčí umístění obou aktérů i v jiných soutěžích a věřte, Zdeňka i Melanii už znají i v jiných krajích naší republiky.

Pod vedením městské knihovny ve Frýdku-Místku, organizátorek a moderátorek večera Jiřiny Dvořákové a Jany Mackové prožili návštěvníci příjemný poetický podvečer s literární tvorbou společně s doprovodným vystoupením zpěvačky a hudebnice Hanky Kopřivové. Nám nezbyvá než popřát všem, kdo tvoří Můj svět, hodně pracovního elánu, radost z úspěchů a další a další skvělé ročníky. Jejich láska k psanému slovu je obrovská a zaslouží si velké poděkování.

Pavla Kollárová

Příběh jednoho jasanu

Nažka z jasanu dozrála a vydala se do světa
S jedním křídélkem dolétla jen na hráz u lesa
Jasan-otec nejásá: měla si vybrat lepší zázemí
Žít se tam dá, ale k zbohatnutí to tam není
Každý rodič přeje svým mladým to nejlepší

Ví, o čem mluví: Sám vyrostl pod hrází,
na neplodné půdě
Hlad zrovna neměli, ale žili chudě
Musel bojovat s vrstevníky, s buky, javory
o vodu, o místo na slunci, o živiny
Vše ustál, měl delší kořeny
S pomocí přírody a její tvořivé síly
dnes je z něj jasan ztepilý

Je hrdý na svůj rovný, štíhlý kmen
má pevné pružné dřevo bez suků,
dobře se drží v ruce, je vstřícné a přívětivé k člověku
Zájem o něj budou mít stolaři, koláři
nákupčí dýháren a pro sportovní náradí

Pravda, dnes už jsou jiné, nové materiály
dnes se už hodně dělá z dřevotřísky, z lamina
ale na pevný kus nábytku z masivu
to se už jen vzpomíná
To, co umí příroda, to nikdo nepřekoná!
Živý strom nevytiskne ani 3Dtiskárna
To si myslí jasan ztepilý
Věří, že budoucnost jeho rodu je zajištěna

Dodatek: Jasan - otec, který dal podnět k napsání této básničky, už
není. Vloni podlehl zákeřné nemoci - nekróze jasanu, kterou způsobu-
je houba voskovička jasaní.
Byla k nám, údajně, zavlečena ze Španělska. Strom uschne. Snad
jeho potomci budou odolnější!

Jarek Tkáč

Rozhodl jsem se pak v mžiku
a navštívil apatyku.

Nový lék jsem koupil zbrusu,
výrobek z blešího trusu.
Zhubl po něm, víc než milo,
jeden chlap o třicet kilo!
Dám na jeho zkušenosti
ve svém boji s otylostí.
Tak mi při mém snažení
držte palce, Vážení!

(Prosté rýmováčky)

Chytra tětka

Františka Pituchová

Sedím sebě, hladím
kocura po srsti,
a tu tětka leťo
s novinami v hrsti.
Něuvěříš Fanko,
Co je tam pisane,
že pry na pohřebne
dostaněm přidane.
Co je mi do peniz,
kere mi stat přido,
dyž už budu v truhle
ležet' zimno, tvrydo.
Pujdu, řeknu, že mam
na žaludku vředy,
ať mi ty peníze
vyplat' a popředy.
Slubim im, že umřu
en co přindě Smrtka
a popředy si ešče
vyhodim z kopytka.

(Hlupoty 1997)

Antiotylace

Radek Žvak

Onehdy jsem zjistil zase,
že jsem tlustý jako prase.
Při pohledu do zrcadla
přímo hrůza na mne padla,
když jsem v zrcadlovém rámu
užřel, jakou to mám ránu.
Na infarkt jsem byl v tu chvíli,
nohy se mi podlomily
a řek jsem si „hochu zlatá“
koupíš si lék od Horváta.
V bulváru už o tom psali,
je to zázrak nenadalý.
Nejvíce se mi zalíbilo,
že každý den shodím kilo,
bez cvičení, bez diety
budu štíhlý jak před lety.
Nikdy neztloustnu již více!
to za pouhé tři tisíce.
Když je tu k hubnutí šance,
vybral jsem své konto v bance
a objednal na to tata
zázračný lék od Horváta.
Obdržel jsem dvě balení
a dal se hned do léčení.
Škvarkama si mažu chleba,
držet půst mi není třeba.
K obědu si bůček dávám,
žádnou z diet neuznávám.
Vždyť prášky od této chvíle
spalují mé kalorie.
Po měsíčním užívání
kouká na mne moje paní
a říká mi, chlapče, zdá se,
že jsi zase přibral v pase.
Po kontrolním změření
měla pravdu, Vážení.

Je LETNÍ SLUNOVRAT – hoří SVATOJÁNSKÉ OHNĚ.

Rozžhavenou metlou kroužíš a následně přehodíš vodní tok. Zpravidla se jedná o říčku, nebo řeku. Z druhé strany břehu vidíš jednotlivé postavy s rozžhavenými metlami, snažící se rovněž přehodit řeku. Hořící metly, házené z obou břehů řeky proti sobě vytvářejí tu správnou náladu letního večera - nejdelšího dne a nejkratší noci. Recese! Kdo přehodí řeku, je nejlepší. Vesnická chasa na Lašsku se umí bavit a nějakou tu popáleninu si nepřipouští. Na cestu domů svítí svatojánské mušky.

A jak vypadají další letní večery na Lašsku? Velmi oblíbená je tradiční GULÁŠ - PARTYJA. Kdo uvaří chutnější guláš? Budou to zase myslivci anebo snad hasiči? I tady je ta pravá recese!

Je 22 hodin. Vyjdeš si na první kopec za vesnici a raduješ se z rozžhavené noční oblohy plné hvězd. A když budeš mít štěstí, tak zahlédneš ohňostroje ukazující krásu Lašska v letní noci.

Napsal dopisovatel České národopisné společnosti
Karel GREINER - PŘÍBOR.

7. 4. U Babí hory, foto A. Glac

Vilém Vlk

Během svého života jsem byl pověřen různými spolky a organizacemi, abych zaznamenal jejich dění do kronik, ať již to byly kulturní, společenské organizace jako hasiči, důchodci a podobně. Zúčastnil jsem se jednoho setkání kronikářů a starostů, kde bylo žádáno od jejich občanů „Kde se přišlo na název jejich obce“ a to v jedné podbeskydské hospodě. Nevěděli, a tak jsem jim to poradil, následovně:

Baška – lidé zde byli v době vlády Marie Terezie stále hladoví, a tak kde co uviděli, tak to „zbaštili“ buď na poli, či v obchodě i jinde, odtud tedy ten název obce.

Janovice – to byl tehdy úrodný narozeninový rok na chlapečky, a tak jim v každé druhé chalupě dávali to nejčestější jméno Jan. Tak neváhal pan starosta a dal jméno obce na přání všech Janů.

Dobrá – v obci žil starý profesor latiny, který na všechno, co vzal do rukou nebo schválil říkal „bene, bene“, což je dobře, tak občané chtěli být důležití a vzdělaní, proto si stále říkali „dobře“. Tak vznikl název této vesničky.

Hukvaldy – v té podhradní oboře to jen hučelo nejen od větrů a vichrů, ale i od rytířských soubojů na hradě, tak ti němečtí rytíři při klání křičeli jen „Wald, Wald“, což je česky les. A protože to stále hučelo, tak si to čeští občané dali dohromady a vznikly z toho „Hukvaldy“.

Chlebovice – na rozsáhlých polích pěstovali občané jen obiloviny, ale chlapi měli rádi jen maso a uzeniny po té polní těžké práci, a tak ty jejich ženy pekly jen chléb a odtud ten název obce pod Ondřejníkem.

Kozlovice – podhorská obec byla též zemědělskou obcí, kde se nejvíce dařilo chovu koz a kozlů, které jim dávaly mléko a maso. Též se této obci posměšně říkalo „Capyndorf“, německy je to po našem kozel – cap. Odtud i název obce.

Malenovice – Již to samo říká, že nejplodnější potravinou zde v podhůří byly maliny, které se podávaly ve všem, co bylo k snědku, jak do džemu, tak do knedlíků, což lidé měli rádi.

Metýlovice – jestli myslíte, že název je od metylalkoholu, tak se velmi mýlíte, takovou zálibu neměli, ale v povodí Olešné zde vyrůstalo hodně proutí, tak dělali v každé chalupě metly na prodej, tudíž vzniklo jméno vesničky.

Laši, Valaši, Góralé, krajané!

Sraz na rozhledně - Chlebovice

2. ročník - 14. července 2019

Program:

14.00 hod. Chlebovice kostel, výplaz směr
Kabátice-rozhledna - s Lašským králem a družinou.
Cestou zastavení u pomníčku, kde vzpomeneme
básníka a pohádkáře Františka Lazeckého.

15.00 hod. rozhledna Panorama, zahájení srazu
Lašskou hymnou.

Lašský král vyhlásí poselství.

Zazní šumné i veselé lašské písničky. Bubnování,
westernoví jezdci a další prezentace...

Závěrem se rozejdeme domů.

Za rozhlednu Panorama srdečně zve Václav Halat

Hymna Lašska

Zdeňka Viluš Krulíkovský

1. Hla, La-ši, doba i-dě, dy nam tře zvjestovať,
2. Zrození zme pod Beskydem, chceme volni byti,
3. Iděm, Laši, po Beskydě horu, do - linečku,

do vřeckych stran v širym svjete na vjedomost včil dať:
fajne jiedlo, fajne pi-ti furt v hojnosti miti,
zazpivaj-me vřeći spojem na pěknu no - te - čku,

na troskach už zašle slavy zemje Lachuv stava,
každy počín naši slavy budi laške plemje,
zazotu-jme z plnych hrdel zpjevy předkuv našich,

Redegast nam z Lysu horu velku silu dava!
vola na nas: Nėpovoltě! Je to naša zemje!
by vjeděli vřeći lude, že zme hrđi La-ši!

Zdeňka Viluš Krulíkovský

Lískovec – je to pěkná obec s legendárním Hájkem a uzdravující léčivou vodou a s typickým stromem lískou. Lidé sbírali lískové oříšky na pečivo a jiné dobroty, a tak se ujal název této vesničky.

Palkovice – jeden učený cestovatelský nadaný občan jel na vandr do světa, kde se naučil hrát s pálkou. Když přišel domů, naučil to i své kamarády, a tak odtud název této malebné vesničky.

Paskov – Za Marie Terezie to byla pastvinářská obec, kde se spásalo kde se co dalo, i na pozemku zdejšího zámku, ať již to byly krávy, či kozy, a tak tato obec si vzala do svého štítu příhodný název.

Pržno – i zde žila hrabata a měla stále neposlušné, divoké koně, tak je museli při jízdách sále krotit a volat na ně „Pr, pr“, což se nelíbilo některým občanům, ale starosta si tento název oblíbil a bylo hotovo.

Raškovice – i zde příroda udělala svoje, stromy bujně rostly a brzo zjara začaly rašit, což bylo mnohdy pro turisty kouzelné, ale pro domácí obyvatele stresující, protože museli stále hrabat listí.

Skalice – dnes již ne, ale v dávné minulosti, kdy se zde ještě vyskytovali mamuti, zde bylo plno skal, a tak je zdejší chlapi museli pro panstvo lámat, aby měli obživu pro své rodiny, zkrátka to byli vesměs skaláci, což si dali i do názvu obce.

Sedliště – zde žilo plno sedláků a selek, kteří celý den dřeli a navečer šli do svého dřevěného kostelíčka se pomodlit, aby se měli stále dobře, sedláci a Sedliště, to šlo tehdy dobře dohromady.

Zelinkovice – i další podbeskydská obec, kde se většinou pěstovala pro zdraví zelenina různého zaměření. Již tehdy znali, co je třeba, aby se vše zaměřilo na dietu, a tak jak jinak by mohl znít název obce podle toho, co její občané pěstovali a čím se chlubili.

Žabeň – Již Bezruč ve své ze svých básní vyzpíval jak zdejší rybníky v blízkosti Paskova jsou známé a samozřejmě tím ale veřejně nechtěl zdůraznit, že v nich je plno žab, čímž je tato obec velmi známá. Zlí lidé dokonce se občanům vysmívali, že vypadají tak “zežabeň”. Touto mou výpovědí skončila schůze kronikářů a starostů našeho Pobeskydí, a tak všichni odcházeli poučení, jak to svým občanům někdy sdělí, odkud je název jejich rodné obce. Věříte i Vy tomu napsanému?

Kniha Pavla Grygy pokřtěna

Svoji třináctou knihu s názvem Údolí Ostravice pokřtil Pavel Gryga se svými nejbližšími, sponzory, ale i členy Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek, jehož je od roku 2013 členem, v pátek 12. dubna 2019 v penzionu Merlin ve Frýdlantu n./O.

Ve výběru svých 56 básní se autor vrací ke svým oblíbeným zákoutím v Beskydech. Mnozí, především mladší čtenáři, asi už ani neví, jaká bývala krajina v údolí dravé řeky Ostravice - plné splavů a mlýnků - malebná, se spoustou kvítí na loukách. Co je nazýváno Gigulou, kde je Šorštýn, Malchor, Klopouše či Čupek a jiná pozoruhodná zákoutí, kterými dnes turisté jen tak projdou, aniž by si uvědomili kouzlo těchto míst.

Po svých toulkách beskydskou krajinou se dostává přes vršek Skalice i do Dobré, dále na Morávku – všude tam prožil kus svého dětství, mládí (když nepočítáme Lubno, Pržno – místa nejbližší). Autor vnímá třeba i krásu vlčích máků, štíhlých bříz, zlatých lánů obilí, dusot formanských koní, ale též neodmyslitelná kouzla každého ročního období – něžnou krásu jarních kvítků, letních veder s vůní mateřídoušky a zralých třešní, pestrost barev podzimu s červení jeřabin, dokáže vykreslit i studené zimní dny.

V knize najdeme i básně, kde se vypisuje ze svého vlastenectví (Země a kořeny, Moravská zem, aj.) a poukazuje i na nešvary a byrokracii současné doby.

Domov, Beskydy, ale především zdraví, přátelství mezi lidmi a pravá láska – to jsou ty největší dary života i pro našeho poetu Pavla Grygu. Nechtě se tedy čtením jeho básní, psaných převážně lyrickou formou, přenesete do míst jím popisovaných a zažijete s nimi souznění člověka s přírodou, jak je vykreslováno. Autor knihu věnoval manželce Anně, doplňuje svými foty s přírodní tematikou a kresbami Věroslava Konvičky. Ve svém slovu neopomněl poděkovat všem sponzorům, kteří podpořili vydání sbírky.

Kmotry knihy byli Helena Pešatová, starostka Frýdlantu n./O., Vladimír Rojíček, jednatel společnosti Beskyd s.r.o., Petr Blokša, starosta Pržna a Věroslav Konvička – autor kreseb. Všichni popřáli knize Údolí Ostravice mnoho nadšených čtenářů a autorovi ještě spoustu inspiračních zákoutí našich beskydských hor.

Dajana Zápalková

Aktivita Borise Hajduška byla celoživotně velmi pestrá. Pochlubil se, že s dechovým orchestrem z Frýdlantu n. O. se zúčastnil populárního festivalu dechovek v Kmochově Kolíně, kde dokonce dirigoval 400 muzikantů několika dechovek, dále že na Slovensku, kde v Trenčíně probíhala soutěž dechovek, byl s orchestrem z Kopřivnice velmi úspěšný, protože vyhráli tamní soutěž. Přiznal také, že je autorem několika hudebních skladeb, z nichž skladba pro pozounisty s názvem “Kvakykvak” byla hrána jako premiéra v Asociaci hudebních umělců jako zajímavá. Také další jeho skladba pro flétnu a dechový orchestr pod názvem “Měsíc nad Beskydami” se stala velmi oceňovaná v českém hudebním světě.

Na závěr naší návštěvy se přiznal, že oceňuje skladby hudebních velikánů a jeho oblíbenci jsou Leoš Janáček, Bohuslav Martinů, z moderních pak Stravinskí. Jeho nejbližšími přáteli byli Evžen Zámečník i Jaromír Václavík, oba z Frýdku-Místku, z nichž Zámečník pobýval a zemřel v Brně.

Boris Hajdušek

Vilém Vlk

Naše Pobeskydí dalo život třem významným hudebním osobnostem, kteří již nejsou mezi námi. Byli to Evžen Zámečník, Jaromír Václavík a Boris Hajdušek. V osmdesátých letech jsem všechny tři navštívil se svou "zvědavou" filmovou kamerou, před kterou se mi svěřili se svými životními zážitky v hudebním světě. Však také jsem je pak zveřejnil v archivní sbírce "Beskydských monografií" s číslem 35 v roce 2001 pod názvem "Trojhvězdi hudebníků". Dnes však jen o Borisu Hajduškovi.

Přijal mě na své chaloupce v Pržně a v téměř dvouhodinovém rozhovoru se mi přiznal o jeho životní lásce – hudbě slovy: „V naší rodině nebyl nikdo muzikant, ale strýc mi v mládí koupil housle a začal mě učit, později jsem navštěvoval hudební školu a pak stejnou v Ostravě. Vedle školy sídlil ostravský rozhlas, který mě v 17 letech angažoval do svého souboru. Odtud pak nebylo daleko do Janáčkovy filharmonie v Ostravě. S ní jsem pak procestoval i cizí státy, a to několikrát v USA, dále v Japonsku a skoro všechny evropské státy. Ve Filharmonii jsem hrál i sólově violu, na tuto dobu mám moc hezké vzpomínky.“

Dále se svěřil Boris Hajdušek i s aktivitou v našem Pobeskydí, a to s tímto vyprávěním: „Jednou mě požádalo vedení dechové hudby podniku Ferrum ve Frýdlantě nad Ostravicí, zda bych převzal vedení tohoto souboru, konkrétně dirigování, s čímž jsem souhlasil. Tam jsem byl 40 let v čele jednoho orchestru a přátelé mi říkali, že to je rekord tolik let vydržet. To však ještě nebylo všechno. Jednou dokonce přišli za mnou hudebníci dechovky z Kopřivnice, že nemají schopného dirigenta, a tak jsem tam jezdil občas s výpomocí na veřejnosti. Jednou v Praze na soutěži zvítězili pod mým dirigováním, což považuji i za svůj úspěch...“

Boris Hajdušek mi tehdy na zahrádce v přestávce natáčení zahrál na housle, domníval jsem se, že svou "zpověď" již ukončil, ale znovu se rozvykládal s dalšími svými zážitky: „Také přišli nějakí pánové z Bašky, že hledají sbormistra, jinak že se ten pěvecký sbor po 40 letech trvání rozpadne. A tak jsem tam jednou za týden docházel a i když to byl kostelní sbor, tak jsem s nimi vytrval po dobu skoro pěti let. Připravili jsme spolu několik koncertů, včetně i několika mší a vánočních koncertů.“

Pavel Gryga

Divila se plachá srna,
jak je žluté pole řepky.
U lesa zmizel lán zrna,
začala mít z toho depky.

Zatím, podle kalendáře,
jarní čas vystřídá zimu.
Louky kvetou na jaře,
připrav se na sennou rýmu.

Hrom už do počasí bije,
stačí vyjít za vrata.
Pyl přináší alergie,
v trávě řádí klíšťata.

V Česku máme málo vody,
jen odtéká z naší země.
Chceš se vrátit do přírody,
řešení našly „Děti země“.

Křest knihy Pavla Grygy, foto Z. Gryga

Ano, je to smutné konstatování, ale opravdu tomu tak bylo v hitlerovské katovně v Berlíně-Plötzensee před sedmdesáti sedmi roky - ve čtvrtek 24. září 1942.

Kdo byli ti muži? Jak se dostali z naší milované domoviny od Odry, Lubiny, Ondřejnice, Morávky nebo od Ostravice až pod ostří gilotiny? Přiblížím velmi stručně jejich osud.

Počátkem byla Mnichovská dohoda z r. 1938 a její tragický následek – Protektorát Čechy a Morava po 15. březnu 1939.

Vlastenci volili nekonečné množství forem odporu proti Říši. Milióny trpěly, desetitisíce se zapojily do domácího odboje a tisíce nejodvážnějších se vydalo všemi možnými cestami do odboje. Prvními našimi válečníky byli už 14. března 1939 vojáci v Čajánkových kasárnách.

Brzy po vzniku Protektorátu založili důstojníci rozpuštěné československé armády odbojovou organizaci Obrana národa. Byla územně členěna a vzniklo i krajské velení ON v Moravské Ostravě. Napomáhali přechodům vojáků a politiků do Polska, rostli, vznikaly jednotlivé organizační složky. Obrana národa ale podcenila svého smrtelného nepřítele. Gestapo nebylo pasivní. Některé kroky ON byly naivní, konspirace nebyla jejich silnou stránkou. Obranáře čekal krutý a tragický osud.

Krajské velení pracovalo ve složení pplk. pěch. Edmund Klímek, nar. 23. 3. 1892 v Kojetíně, bydlel Moravská Ostrava (pracoval v Olšovci), škpt. děl. Ladislav Mácha, nar. 14. 10. 1913 v Nové Bělé, por. děl. Čestmír Rusek, nar. 16.9.1902 v Brušperku, bydlel Hulváky, úředník JUDr. Zdeněk Říha, nar. 22. 7. 1911 v Horkách, bydlel Moravská Ostrava-Přívoz, žel. úředník František Koutný, nar. 21. 5. 1899 ve Veselíčku, bydlel Proskovice, por. let. v záloze Jaroslav Matěj, nar. 25. 8. 1902 z Proskovic a knihovník Arnošt Smetana, nar. 19. 12. 1904 v Moravské Ostravě. Čtyři rodáci, tři v Lašsku našli svoje lásky... Podíleli se na výstavbě Obrany národa, shromažďovali zbraně, vysílačky nebo výbušniny. Později ale přišlo odhalení, vězení, výslechy, soud a trest smrti pro celé krajské velení. Byly zatčeny stovky dalších obranářů, kteří přechozo nacházeli – především v Mauthausenu - smrt. Pomníky na Ostravsku, Novojičínsku, na Frýdeckomístecku podobně jako jinde na Moravě, ve Slezsku a v Čechách jsou plné jmen statečných odbojářů.

Olga Tlučková

Vela se časem změnilo
od brka k esemesce,
ale furt stejně funguje
ta davova sugesce.
Jak něbyly esemesky,
byvovalo v modě
psat' verše na pohlednice –
tak i v našem rodě.
Par generaci po sebě
mělo na to geny,
uměli sladke veršičky
i štěkat' jak feny.
Ukazat', jak tu ve Slezsku
luďum se zle žije,
z vlastních zkušenosti zepsat'
cele elegie.
Zle skončil, kdo se odvožil
vrchnost' krityzovat',
tak se bezpečnější zdalo,
spis u znomych schovat'...
Někjeři šak tam po čase
par slovek připsali
a potym pod svým menem
klidně to vydali.
Včil vědci i hnidopiši
v kronikách hrabaju,
kdo mo pravdu, mezy sebu
roky se hodaju.
Bylo to tak, lebo inač?
Na tym nězoleži.
„Přesně vyličít' tu dobu,
to je, oč tu běží!“

(Z našeho kraja)

Rytíři nebes

První květnovou sobotu se v areálu U Medvěda v Dobré (poblíž VÚHŽ) uskutečnila letecká show Rytíři nebes, která byla doplněna ukázkou pozemní vojenské techniky.

Akce, jíž jsme oslavili 74. výročí 2. světové války, započala v 9 hodin pietním aktem u památníku před budovou obecního úřadu. Připomenutí zřůdnosti všech válek a jejích obětí probíhalo za nepřeslechnutelného burácení dvojice stíhacích letounů JAS 39-Gripen. Čestnou stráž zajistili členové skautského oddílu Doberčata.

Po příchodu na místo dění celé akce jsme si prohlédli 30mm samohybný protiletadlový dvojkanón Praga PLDvK 53/59. Tato československá zbraň zvaná Ještěrka umožňovala zájemcům, kteří zdaleka nebyli jen z řad dětských návštěvníků, atraktivní svezení areálem za symbolických 60 Kč.

Stěžejním bodem oslav byla jistě letecká akrobatická show v podání jednoho dvouplošníku a jednoho trojplošníku. Pro zájemce byl přichystán k prohlídce sovětský tank T-72. Krátce po půl jedné pak všechny přítomné oslnila ukáзка sovětské stíhačky Jakovlev Jak-3.

Jelikož letošní oslavy nesly hrdý podtitul Den se složkami Integrovaného záchranného systému Moravskoslezského kraje a SDH Dobrá, byly pro všechny přítomné připraveny ukázky práce policejního psodva, práce hasičů – vyprošťování osoby z vraku vozidla, jejich aktivní profesionální zásah, ale i praktická ukázka likvidace nebezpečného ohně.

Dostavil-li se na návštěvníky akce hlad, měli možnost vybrat si z širokých koryt masové směsi se zeleninou, špekáčků na pivě, opečených klobás nebo se zakousnout do poctivě vytuněných bramboráků. Trávení dobrého jídla nám pak zpříjemnila vystoupení Carlos Santana – tribute a místní poprockové skupiny Náhoda.

Celou akci považuji za velmi vydařenou už jen proto, že předpověď počasí byla pro tento den více než děsivá!

Pavel Buchta

Krajské velení bylo postaveno před soud 26. června 1942. Skutková podstata: násilné obnovení československého státu. Trestná činnost obžalovaných (pouze heslovitě):

- 1./ **Klímek** – velitel ON v Moravské Ostravě,
- 2./ **Mácha** – zástupce velitele, budování venkovských okresů ON,
- 3./ **Rusek** – okresní velitel-venkov, ve Staré Bělé hledal spolupracovníky,
- 4./ **Ríha** – zpravodajství, sledoval spolehlivost příslušníků ON,
- 5./ **Matěj** – styčný důstojník, rádiové spojení, štafetové spojení Mor. Ostrava-Hranice n.M.,
- 6./ **Koutný** – styk ON se sokolem a DTJ, financování ON, nábor členů,
- 7./ **Smetana** – financování a vyzbrojování ON, kontakty s odbojem.

Všichni byli odsouzeni k trestu smrti gilotinou a popraveni ve čtvrtek 24. 9. 1942 v Berlíně-Plötzensee. Poprava trvala od 4.48 do 5.09 hod ráno...

Čest a úcta jejich trvalé památce!

Podle publikace Patřili k prvním (Ivo Stolařík 1994)
zpracoval Karel Sýkora, O.-Proskovice

Pochod vítězství - Na Kubánkově 8. 5., foto A. Glac

Jaro přišlo s múzami a členové Literárního klubu Petra Bezruče nezaháleli a „žhavili pera“, vlastně asi počítač, protože většina z nich své myšlenky zachycuje již přímo klapkami klávesnic počítače. A je z toho šest vydaných knih! A kdo se s jakými tituly předvedl?

Nejdříve pokřtil již v dubnu svoji třináctou knihu „poeta Beskyd“ Pavel Gryga s názvem Údolí Ostravice. V dubnu křtila knihu - Každý má svůj batoh - Melanie Nováková, která ji představila zároveň se svými kolážemi a ilustracemi knih s názvem Hry v místecké kavárně Koloseum.

Na netradičním setkání literátů v Hodoňovicích 10. května 2019 v zahradě Hostince U Čendy pokřtili své knihy: Bohumír Vidura – Kapky ve stresu (verše), Zdeněk Hledač – Nádherný zkurvený život (texty písní), Dajana Zápalková – Já, Dajana (výběr z básní). Protože tohoto setkání se zúčastnil i lašský král Zdeňka Viluš I., do jehož čtvrtletníku - Lašského dostavníku – přispívají i literáti, rád byl i kmotrem knih. Dalším váženým hostem této zmiňované sešlosti byl Vladimír Rojíček, podporovatel a příznivce členů LKPB, se synem Pavlem, kteří přijeli se svými nablýskanými veterány. A nezůstalo jen u obdivování jejich krásných miláčeků na čtyřech kolech, ale protože v kolektivu literátů byli oslavenci, takže ti dostali jako bonus – okružní jízdu Hodoňovicemi veteránem. „*Je to pro nás tak silný zážitek, že si jej budeme pamatovat velice dlouho,*“ – konstatovaly svorně Marie K. a Marie S.

A zatím poslední knihu tohoto jarního období je – Ženská (vytrženo z deníku) Pavlína Kollárové, která zatím čeká na svůj křest. Věříme, že se tak stane na červnové schůzce literátů ve Frýdlantě v restauraci Park.

Co říci k vydaným titulům? Až na Pavla Grygu, který opěvuje beskydskou krajinu vázaným veršem, to jsou všechno básně zachycující směs témat, především ze života, nechybí láska, nešvary dnešní doby, ale též příroda, lidé a zachycení nevšedních situací a neopakovatelné postřehy pisatelů, kteří je zpracovali ve volném verši. Zdeněk Hledač předkládá své texty písní ke zhudebnění.

Třeba i vám se dostane do rukou některý ze zmiňovaných titulů, začtete se do veršů, s kterými strávíte své volné chvíle a přenesou vás do jiných odpočinkových dimenzí. Členy Literárního klubu Petra Bezruče to jistě potěší. Zároveň děkují všem svým podporovatelům za zachování přízně.

*Dajana Zápalková,
předsedkyně LKPB*

**Obec Metylovice
a Království lašské z.s.**

srdečně zvou všechny občany z Laška i širého okolí
5. července 2019 na Metylovský Čupek
kde se uskuteční

CYRILOMETODĚJSKÁ pout'

Program:

- 13:00** - po označené trase budou probíhat soutěže pro rodiče s dětmi
- 14:00** - zahájení slavnosti starostou obce Ing. Lukášem Halatou a lašským králem Z. V. Krulikovským
- 14:05** - vystoupí lidové duo Marcela Kotzurová a Vít'a Pavlíček
- 15:00** – slavnostní odhalení a posvěcení dřevěného reliéfu sv. Cyrila a Metoděje Mgr. Bronislavem Wojnarem

15:30 – vystoupí lašský král a jeho ODUALAJNE band, zazní i folk a trampské písničky (Bumbala band)

Občerstvení zajištěno – Lašský placek, pivo, nealko a jiné dobroty zajistí Vlád'a Tomis s kolektivem, Beskydská likérka, aj.

Cyril a Metoděj

V letošním roce si připomínáme 1150 let od úmrtí sv. Cyrila.

1140 let, kdy papež Jan VIII. prohlásil sv. Metoděje patriarchou.

Rostislav, kníže moravský, z Božího vnuknutí se poradil se svými knížaty a s Moravany, i poslal císaři Michalovi III. R. 862 poselství, řka:

„LJUDEM NAŠIM POHAŇSTVA SJA OTVRHŠIM I PO
CHRISTANESK SJA ZÁKON DRŽAŠČIM UČITELJA NE
IMAM TAKOVAHO, IŽE BY NY V SVOJJAZYK ISTUJU VI-
RU CHRISTIAŇSKUJU SKAZAL, DA BYŠA I INY STRANY
TOHO ZRJAŠČE PODOBILISJA NAM TO POSLI NAM, VLA-
DYKO, EPISKOPA I UČITELJA TAKOVAHO, OT VAS BO NA
VSJA STRANY VSEHDA DOBRYJ ZÁKON ISCHODIT...“

*„Lid náš zavrhl již pohanství, avšak nemáme učitele, jenž by nás
v našem jazyce pravé víře křesťanské naučil, aby též jiné kraje slo-
vanské vidouce to, napodobily nás; pošli nám tedy, ó císaři, biskupa
a učitele takového, neboť od vás na vše strany dobrý zákon vychá-
zí...“*

21. května r. 683 dorazili soluňští bratři Konstantin (Cyril) a Me-
toděj na Moravu.

R. 1863 byli sv. Cyril a Metoděj prohlášeni Piem IX. za patrony
všech Slovanů

R. 1980 papež Jan Pavel II. Prohlásil oba světce za spolu patrony
celé Evropy, kteří bojovali za jednotu východní i západní církve a
ukázali tak cestu k sjednocení Evropy...

(Dle knihy M. Pavlíka Cyril a Metoděj a wikipedie Z. V. Krulíkovský)

Léto

Dajana Zápalková

Barvy duhy
výkřiky žhavého léta
malovaly
veselé obrázky
v zahradách
Večer hvězdy
horkou tmou zalaknuté
nahrály milencům
vášni plamenné
Lampy v ulicích
však světlem přetékal
město ožilo
tvrdým rockem
mládím

Vůně

Bohumír Vidura

Sevření rtů v napětí
po dlouhé době odříkání
čeká volnost doteků
a vůněmi světových značek
do kterých jsem se začal
v ozářené parfumerii
alespoň na chvíli
ocitám se v jiném světě
jak na ruletě je to zvláštní
po čem vlastně člověk lační.

Laši v Himalájích

Počátkem měsíce dubna letošního roku (2. 4. 2019) se parta synků z Lašska, co často chodí na Lysou Horu rozhodla, že by mohla zdolat i nějaký ten vyšší kopeček. No a když už, tak proč nezkusit nějaký vrchol v Nepálských Himalájích, kde zrovna plánuje náš kamarád (světově uznávaný horolezec) Marek Novotný expedici na nejkrásnější horu světa Ama Dablam 6814 m. Slovo dalo slovo a po upřesnění trasy našeho treku, jsme 2. dubna letošního roku odletěli z Krakova, přes Dubaj do hlavního města Nepálu do Kathmandu. V hlavním městě jsme navštívili mnoho zajímavých historických a kulturních památek, ale hory nás svou blízkostí přitahovaly jak magnet. Proto hned další den jsme se letadlem dopravili do světově nejnebezpečnějšího letiště Lukla 2840 m, odkud započala naše pěší tura (Gokyo trek), až do místa cílového bodu a to vrcholu Gokyo Ri 5357 m. Tuto trasu jsme stihli ujit během čtyř dnů, kdy nás doprovázel jak déšť, sníh, tak velmi slunečné i mrazivé počasí. Kromě těchto přírodních jevů jsme byli odměněni překrásnými výhledy na okolní vrcholy velehor. Cestou jsme viděli jak cílovou horu horolezců Ama Dablam, nejvyšší horu Mont Everest 8848 m a spoustu dalších přenádherných horských štítů. No bohužel, ve výšce 5357 m jsme se museli rozloučit se skupinou horolezců pod vedením Marka Novotného, a to z důvodu, že tito pokračovali dále do základního tábora, pod již zmiňovanou horu Ama Dablam. Naše skupina, ač nerada se musela vrátit do horského městečka Lukla a poté zpět do náruči milovaných manželek. Během této výpravy i přes náročný sportovní výkon, jsme zažili dobrodružství, fantastické nezapomenutelné dojmy a nabyli zkušenosti pro příští výpravy. Skupina horolezců, jenž pokračovala za svým cílem, tak ještě dalších spoustu dní bojovala jak s nepřízní počasí, tak větší nadmořskou výškou. Poté co se aklimatizovali, natahali lana do jednotlivých táborů, vyrazili, těsně po půlnoci k závěrečnému výstupu. Skupinu vrcholových horolezců čekal nesmírně těžký závěrečný výstup jihozápadním hřebenem (skalní lezení obtížnosti do 6-ti stupňů UIAA se sklonem 75 stupňů v ledu). Bohužel i když bylo velmi nádherné počasí, čerstvě navátý sníh, kdy místy bylo až 5 m sněhu, nedovolilo již osamocenému Marku Novotnému vychutnat pocit vítězství a bohužel 250 m před vrcholem to musel vzdát.

Král s družinou v senátu 29. 5., foto M. Fajkus

Pietní akt 4. 5. v Dobré (foto k článku Rytíři nebes)

O kapličky Cyrila a Metoděje

Na Horní Čeladné u cesty do Podolánek
dřevěná kaplička, Boží svatostánek
U ní studánka Cyrilka, jméno podle věrozvěsta
Do studánky z nitra hory Smrku
Průzračná, pramenitá voda vtéká
Zde se osvěží pocestný, poutník i turista
Kapličku se studánkou postavili
v minulém století
v roce tisíc devět set třicet šest
pracovnít zbožní lidé místní
věrozvěstům svatým Cyrilu a Metoději
pro paměť a na počest

Peníze věnovali z lesů páni
pan doktor Lorek
a pan Jan Holub, generální
Jako poctu krajině, kde měli svá letní sídla
A na podporu vlastenectví
v době německého ohrožení

Toto o kapličce dějství
slýchal jsem v dětství
A je to pravda pravdoucí
jako ta bystrá voda v Cyrilce
stále tekoucí. I v době sucha

Bohulibé dílo se podařilo
Je příkladem harmonie přírody,
lidské práce a lidského ducha
Je dominantou a ozdobou krajiny
už déle než osmdesát let
Celý dlouhý jeden lidský věk

Všem, kteří se o dílo zasloužili
patří naše vzpomínka, ocenění a vděk!

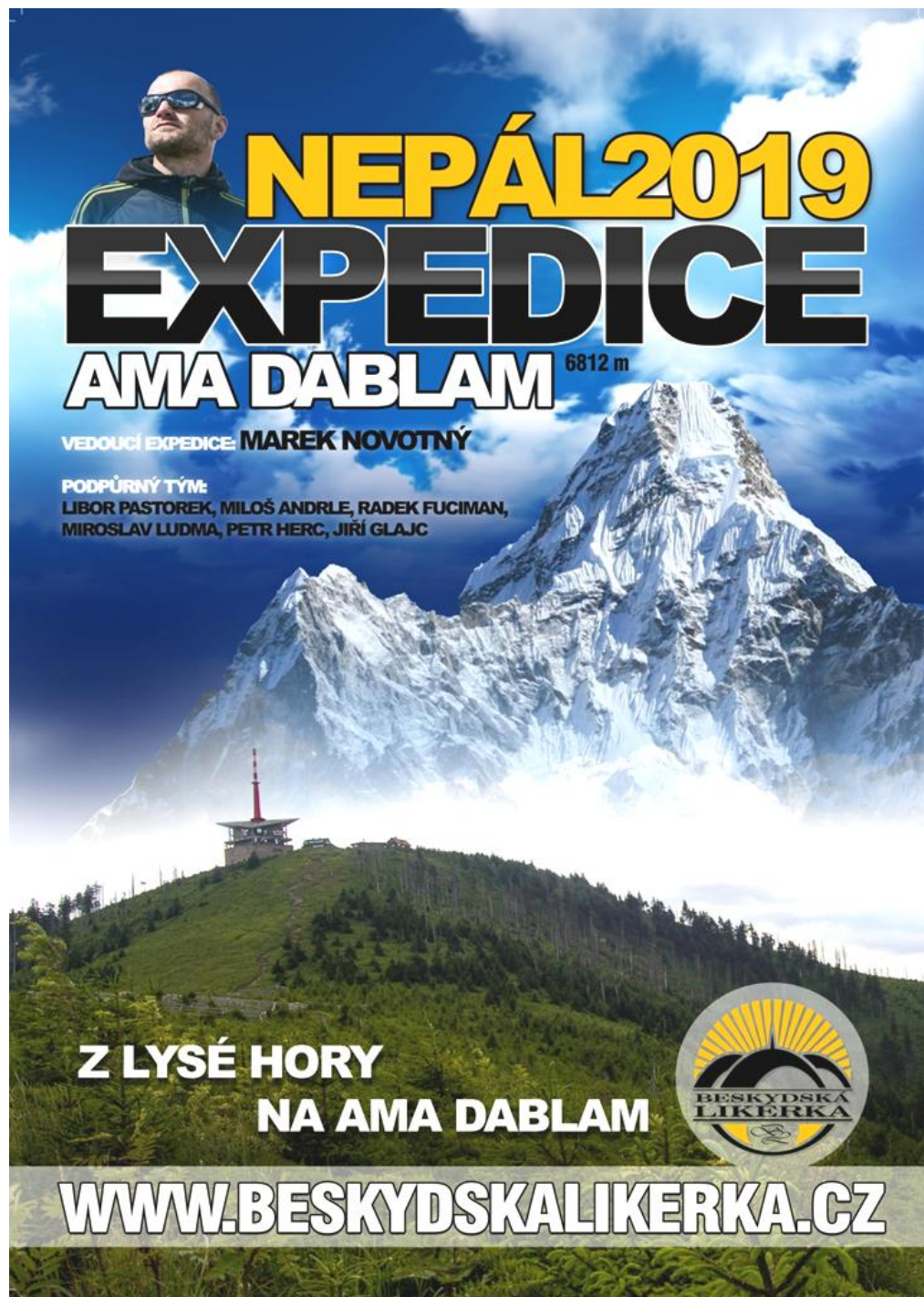
Jaromír Tkáč

Jak bylo patrné z pořízených fotografií, vrstva velmi jemného, čerstvě napadaného sněhu nedovolila dále pokračovat. S posledními patnácti metry Marek zápasil více než jednu hodinu, a navíc zde byla velká obava ze smrti. Po příjezdu domů mi Marek potvrdil, že dostal povolení k výstupu na osmitisícovku a to K-2, kam odjíždí letos v polovině měsíce června. Přejme lašskému synkovi Markovi Novotnému, přízeň Nepálských bohů, počasí a hodně sil do (jak pevně věřím) zdárného zdolání velmi obtížného vrcholu K-2.

Z pozdravem „Laši vpřed, zpátky ni krok“ -
Váš královský Herold Libor Pastorek

Parta na letišti v Dubaji (všecky foto L. Pastorek)

Pohled na Ama Dablam

Pohled na Nanche Bazar